

ESSOMO 5

OBWAKABAKA BWA KATONDA

5.1 OKUNNYONNYOLA OBWAKABAKA

Amassomo gaffe agawedde gatulaze ng'ekigendererwa kya Katonda kugabira abantu abamukkiriza obulamu obutaggwaawo ku madda aga Kristo. Obulamu obutaggwaawo bunno bulibeera ku nsi kuno; okuddinganamu okwa Katonda eri ekisuubizo kino tekitegeeza nti abakkiriza ba kugenda mu ggulu. Yesu Ye yekka eyagenda mu ggulu, era n'asuubiza abagoberezi be nti newakubadde nga bo tebaligenda yo (Yok. 13:33), naye ye alidda kuno ku nsi era abeere nabo wano emirembe n'emirembe (Yok. 14:3). Obulokozi bwaffe n'obulamu obutaggwaawo bya kutukibwako mu mubiri (Bar. 8:11) n'ekifo awalibeera obulokozi bunno bwe obwakabaka bwa Katonda, obuliberawo era nga bulabibwako wano ku nsi. "Enjiri (Amawulire eg'essanyu) ey'obwakabaka bwa Katonda" (Mat. 4:23) yabulirwa eri lbulayimu mu ngeri ey'ebisuubizo bya Katonda ebikwata ku bulamu obutaggwaawo ku nsi (Bag. 3:8). Kale "obwakabaka bwa Katonda" ky'ekiseera nga Kristo akomyeewo olwo ebisuubizo binno lwe biritukirira. Yade nga ne Katonda ye kabaka ow'okuntikko eri ebitonde Bye byonna, Yawa omuntu eddembe ery'okwesalirawo eri okufuga ensi n'obulamu bwe nga bwa yagala. Kale mu kiseera kino ensi ekolebwa "n'obwakabaka obw'abantu" (Dan. 4:17).

Ku madda ga Kristo, "obwakabaka bw'ensi bulifuuka obwa kabaka bwa Mukama waffe, era bwa Kristo we; era anaafuganga emirembe n'emirembe" (Kub. 11:15). Awo nno okwagala kwa Katonda n'enkola ye biritukirizibwa ddala mu nsi muno. Ye nsonga lwaki Kristo yatulagira okusabanga nti: "Obwakabaka bwo bujje (olwo) byoyagala bikolebwe mu nsi, nga (kati) bwe bikolebwa eyo mu muggu" (Mat. 6:10). Kale olw'ekyo "obwakabaka bwa Katonda" bigambo by'ebimu ne "obwakabaka obw'omu ggulu" (Mat. 13:11 geraageranya ne Makko 4:11). Awali "Eggulu" emirundi emimla watekebawo "Katonda" (Mat. 21:25; Lukka 15:18; Yok. 3:27). Wetegereze nti tetusoma ku 'obwakabaka mu ggulu'; wabula obwakabaka obwa Katonda obuliretebwa Yesu ku nsi ku madda ge. 'Tuli amatwale ge ggulu" (Baf. 3:20 Moffat). Nga bamalayika ba Katonda bwe bagondera enkola ye mu ggulu, (Zab. 103:19-21), ne bwe

kityo bwe kiriba mu bwakabaka bwa Katonda, ensi ng'erimu abantu abatuukirivu bokka, abo abaliba "benkanankana ne bamalayika" (Lukka 20:36).

N'olwekyo okuyingira mu bwakabaka bwa Katonda ku madda ga Yesu Kristo ky'e kigendererwa kyaffe abagoberezi be era ekirubirirwa mu bulamu bunno (Mat. 25:34; Bik. 14:22); olw'ensonga eno, kyetagisa nyo okuba n'okutegeera okutuufu ku kyo. Mulamwa mukulu nyo eri okubikulirwa kwa Katonda; "okumanya okwa Katonda kwona" kwenkananka "n'obwakabaka bwa Katonda" (Bik. 20:25 geraageranya ne 20:27). Ekyo ekibubesawo naffe okububeeramu' byonna kwagala kwa Katonda. Okubuulira kwa Firipo ku "Kristo" kwogerebwako nga okusomesa "ku by'obwabakaba bwa Katonda n'erinnya Iya Yesu Kristo" (Bik. 8:5, 12). Kumpi buli kitundu kitujjukiza nga engeri "ey'obwakabaka bwa Katonda" bwe gwali omugugu ogusookera ddala ku kubuulira kwa Pawulo (Bik. 19:8; 20:25; 28:23, 31). Kale kikulu nyo ate ddala ekigwanira okutegeera mu bujjuvu ensomesa ku bwakabaka bwa Katonda, kubanga tulaba nti bukola ekituundu ekyetagisa ku bubaka bwe njiri "tulina okulaba ennaku ennyingi kitugwanidde okuyingira mu ggulu" (Bik. 14:22). Kye kitangala ku nkomerero y'obulamu bunno, n'olw'ekyo ekitwongeramu amaanyi n'okwewaayo mu bulamu bw'omukiriza omutuufu.

Nabukadduneeza, kabaka ow'e Babulooni, yayagala okumanya amakulu ge kirooto kye (Ibala Dan. 2). Yafuna okuyolesebwa okw'ekifaananyi ekinene nga kikoledwa mu byuma eby'enjawulo Danyeri yavunula omutwe ogwa zabu nga ogwali gutegeeza oyo kabaka ow'e babulooni (Dan. 2:38). Wali wakuddawo obwakabaka obulala mu kitundu ekyekulungudde Isiraeri nga ye avuddeko, busembyeyo obwe mbeera eyogerwako "nga obugere bwe bwali ekitundu kya bbumba, era n'obwakabaka bwe buliba bwe butyo, ekitundu kya maanyi, n'ekitundu kimenyefu" (Dan. 2:42).

Embeera ey'amaanyi eyakaakati mu nsi yonna eyawuliddwamu mu mawanga mangi eg'enjawulo, ng'agamu g'amaanyi nyo ate amalala go manafu. Awo Danyeri n'alaba nga ejinja etono liggwa ku bigere by'ekifaananyi, n'elibizikiriza ate Iyo ne ligaziwa ne lifuuka olusozi olunene okujjula ensi yonna (Dan. 2:34, 35). Enjinja lino litegeeza Yesu (Mat. 21:42; Bik. 4:11; Bef. 2:20; 1 Peetero 2:4-8). "Olusozi" Yesu lw'agenda okukola ku nsi yonna lutegeeza obwakabaka bwa Katonda obutaggwaawo, obugenda okubeerawo ku madda ge ag'okubiri. Obunnabi bwokka ku bwaabwo bukakafu obumala okulaga nga obwakabaka bwe buliba ku nsi, so si mu ggulu.

Obwakabaka bwa Katonda si bwakubawo okujjako nga Yesu akomyeewo mulamwa mu bitundu ebirala. Pawulo ayogera ku Yesu n'omusango eri abalamu n'abafu "olw'okulabika kwe n'obwakabaka bwe" (2 Timosewo 4:1). Mikka 4 : 1 atwala endowooza ya Danyeri ku bwakabaka bwa Katonda okubeera ng'olusozi olunene: "Mu nnaku ez'oluvanyuma olulituuka olusozi olw'ennyumba ya Mukama luliba lunywevu ku ntikko y'ensozi era luliyimusibwa okusinga ebusozi", ennyiriri eziddako zogera ku ngeri obwakabaka gye bulifaananamu ku nsi (Mikka 4:1-4). Katonda aliwa Yesu entebe ya Dawudi mu Yerusaleemu; "Alifuga ... emirembe n'emirembe, so obwakabaka bwe tebuliggwawo" (Lukka 1:32, 33). Kino kiba kyetagisiza okubawo okw'ekiseera ekyo Yesu walitandikira okufugira ku ntebe ya Dawudi, n'obwakabaka bwe butandike. Kino kiriberewo nga Kristo akomyeewo.

Danyeri 2:44; "Katonda ow'eggulu alitekawo obwakabaka obwo obutalimenyekamenyeka; so tebulirekerwa bantu balala". Okubikulirwa 11:15 lukozesa enjogera y'emu mu kwogera ku ngeri nga okudda okw'okubiri, "obwakabaka bw'ensi eno bufuuse obwakabaka obwa Mukama waffe ne Kristo we era anafuganga emirembe n'emirembe". Era ate, walina okuberawo ekiseera ekigere obwakabaka bwa Kristo n'okufuga webitandikira ku nsi, kino kiriba bwe kityo ng'akomyeewo.

5.2 OBWAKABAKA BWA KATONDA TEBUNNASIBWAWO KATI.

Waliwo endowooza emanyiddwa ennyo nti obwakabaka bwa Katonda webuli kaakano mu bujuvu, nga bukolebwa abakkiriza abaliwo – "Eyo ekkansa". Kyokka ekituufu kiri nti tetusobola kuba nga tuli mu bwakabaka ekiseera kino, kubanga tulaba nti Kristo tannakomawo kubuleeta.

Kirina okuba nga kitegeerekeka bulungi; okuva mu massomo gaffe getuyisemu nti. "omubiri n'omusaayi tebisobola kusikira obwakabaka bwa Katonda" (1 Kol 15:50). Obusika bwaffe bwe bulokozi bwaffe obulibikkulibwa mu biro eby'enkomerero" (1 Peetro 1:4, 5). Tuli "abasika ab'obwakabaka obwo Katonda bwe yasuubiza abo abamwagala" (Yakobo 2:5), olw'okulaba nti okubatizibwa kutufula okuba abasika eri ebyasuubizibwa (Mat. 4:23; Bag. 3:8, 27-29). Kale kyangu okulaba ebisuubizo eby'okusikira obwakabaka nga Kristo akomyeewo, awo ebisuubizo eri lbulayimu biryoke bitukurire (Mat. 25:34; 1 Kol. 6:9, 10; 15:20; Bag 5:21; Bef 5:5). Okukozesa enjogera eno bweti etegeeza eby'eyo mu maaso; kiri nga obwakabaka bwa Katonda eri omukiriza obuliwo kati.

Yesu yakozesa olugero okusobola okugolola endoowoza y'abantu nti; "obwakabaka bwa Katonda bwali bwa kulabika amangu ddala. Kyeyava agamba nti waliwo omuntu omukulu eyagenda mu nsi y'ewala, okulya obwakabaka alyoke akomewo". Mu banga eryo bwe lityo yalekera abaddu be eby'okukola. "Awo olwatuuka bwe yakomawo ng'amaze okulya obwakabaka n'alagira okuyita abaddu be abo be yawa effeeza ..." (Lukka 19:11-27).

Omuntu oyo omukulu ye Yesu ng'agenda "mu nsi y'ewala" ey'omu ggulu afune obwakabaka, awo bwalidda nabwo mu kiseera eky'omusango, kwe kugamba ku madda ge ag'okubiri. Kale kiba kizibu okuba "ng'abaddu" be balya obwakabaka kaakati, ng'ate mukama wabwe taliwo.

ENSONGA ZINO WANSI ZONGERA OKUKAKASA KINO

- "Obwakabaka bwange si bwa muni muno (mulembe). Bwati Yesu bwe yagamba mu (Yok. 18:36). Weewaawo nga ne mu kiseera ekyo yasobola okwogera nti: "Ndi kabaka" (Yok 18:37), ekiraga nga ne mu kiseera ekyo kyennyini kyali tekitegeeza nti obwakabaka bwe bumaze okussibwawo. Naye ne mu mulembe ogw'asooka abakkiriza bogerwako ng'abalindirira "obwakabaka bwa Katonda" (Mk. 15:43).
- Kristo yagamba abayigiriza be nti talidayo kunywa ku muzabibu "okutuusa ku lunaku luli lwe ndigunywa omuggya awamu nammwe mu bwakabaka bwa Kitange" (Matayo 26:29). Kino kitegeeza ng'obwakabaka bwe bwali bugenda okubawo eyo mu maaso, engeri abantu gyebategerangamu ensomesa ya Kristo eri "amawulire eg'essanyu ag'obwakabaka bwa Katonda" (Luk 8:1). "Wa mukisa oyo alirya ku mugati mu bwakabaka bwa Katonda", kwe kw'ali okuddamu kwe eri abantu (Luk. 14:15).
- Lukka 22:29 ne 30 zigenda mu maaso n'omulamwa guno: "Nange mbaterekera obwakabaka, ... mulyoke mulye era munywere ku mmeeza yange mu bwakabaka bwange".
- Yesu yannyonyola obubonero obulibawo oluvannyuma alyoke akomewo, yafundikira bwati; "Era nammwe bwe mutyo, bwe mulabanga ebyo nga bibaawo mumanyanga nti obwakabaka bwa Katonda buli kumpi" (Luk. 21:31). Kino kiba butaalimu bwe kiba nga obwakabaka bwa Katonda kaakano webuli nga ne Yesu tannakomawo gwa kubiri.
- "Olw'okulaba ennaku ennyingi kitugwanidde okuyingira mu bwakabaka bwa Katonda" (Bik. 14:22). Tekywunyisa nga buli mukkiriza alaba ennaku asaba obwakabaka bujje (Matayo 6:10).
- Katonda "abayita okuyingira mu bwakabaka bwe" (1Bas 2:12); mu kuddamu kwaffe eri omulanga guno kitugwanidde okunoonya omulyango ogw'omu bwakabaka bwa Katonda. (Mat. 6:33).

5.3 OBWAKABAKA BWA KATONDA MU BISEERA EBYAYITA

Obwakabaka bwa Katonda y'empeera y'abakiriza ey'omu biseera by'omu maaso. Kale kino kibaletera okweyongeramu ennyo amaanyi okuwaayo obulamu bwabwe nga batwala Yesu ng'ekyokulabirako kyaabwe – ekintu omuli okulaba ennaku n'obuzibu. Kale ekisuubirwa mu bo kiri nti ennaku zaabwe kuno zonna bazimalako nga bamanyi era nga begomba nyo okumanya ebyo ebyewunyisa eby'omu mulemba ogugenda okujja. Kwe kuliba okutukirira okw'okubonabona okw'ebyomwoyo, n'okwatulibwa kwa Katonda oyo gwe bayagala nga kitaabwe.

Ebyawandiilkibwa bijjude ebyogera ku ngeri obwakabaka gye buliberamu, era ojja kulaba nti kikutwalira embanga ly'obulamu bwo bwonna okusobola okuvumbula ekitono ennyo mubyo. Engeri emu gye tuyinza okusobola okutegeramu ebimu ku bintu ebikulu ku bwakabaka obugenda okujja; kwe kumanya nti obwakabaka bwa Katonda bwaliwo mu budde buli nga eggwanga lya Isiraeri. Obwakabaka buno bugenda kuzibwawo ku madda ga Kristo. Ekitundu ekisinga obunene mu Baibuli kituwa ebyo ebyogerwa ku ggwanga lya Isiraeri, tusobole okutegeera, mu bugazi engeri obwakabaka bwa Katonda gye bulitekebwaterkebhamu.

Buli kiseera Katonda ayogerawako nga 'Kabaka wa Isiraeri' (Isaaya 44:6 geraageranya ne Isa 43:15; Zab. 48:2, 89:18; 149:2); kiri nti abantu ba Isiraeri baali obwakabaka bwe. Bantandika okubeera obwakabaka bwa Katonda nga bayita mu endagaano gye bakola naye ku lusozi Sinai, amangu ddala nga bakava e Misiri. Mu kuddamu kwabwe nga balaga nga bwe bali bagenda okugondera endagano eno, bagamba nti "baliba eri Katonda obwakabaka.....eggwanga ettukuvu" (okuva 19:5; 6). Kale "Isiraeri bwe yava mu Misiri ... Isiraeri amatwale (oba obwakabaka) bwe" (Zab. 114:1, 2).

Nga bamaze okukola endagano eno, Isiraeri yatambula mu ddungu ly'e Sinai natuuka mu nsi ensuubize ey' e Kanaani. Nga Katonda bwe yali kabaka wabwe, bafugibwanga "balamuzi" (nga Gidyoni ne Samusooni) mu kifo kya bakabaka. Abalamuzi bano bali si bakabaka naye bali abatesitesi ba Katonda abalabiriranga ebitundu ebitali bimu eby'ensi, mu kifo eky'okufuga.

Baletebwanga Katonda olw'omulimo oguba guliwo ekiseera ekyo, nga okukulemba Isiraeri mu kwenenya n'okubaggya mu mukono gw'abalabe baabwe. Isiraeri bwe yasaba omulamuzi Gidyoni abeere kabaka waabwe, yabaddamu nti: "nze sigenda kubafuga ... Mukama y'anaabafuganga" (Balam. 8:23).

Omulamuzi eyasembayo yali Samwiri. Mu kiseera kye Isiraeri yasaba Kabaka alabibwako n'amaaso basobole okubeera ng'amawanga amalala agali gabetolodde (1 Sam 8:5, 6). Mu byaafayo byonna, abantu ba Katonda babade nga banyooma enkolagana yaabwe n'e Katonda nti oba ddala abali kumpi, nga bakyukira okukompa empisa z'abantu ababa babetolodde. Katonda yakungabagira eri Samwiri nti "Tebakugaanyi ggwe, naye bagaanyi nze nneme okuba kabaka waabwe" (1 Sam 8:7). Wabula Katonda yabakiriza bafune bakabaka, okutandika ne Sawulo eyali omubi ennyo. Nga Sawulo avuddeko waddawo Dawudi, ne bakabaka abasigaddewo bonna nga bategeera nti Isiraeri yali akyali obwakaba bwa Katonda newakubadde nga bamugana ye okubafuga. Kale ne bakimanya nga bali bafuga Isiraeri ku lwa Katonda so si ku bwabwe.

Bwe tumala okutegeera enkola eno kitusobozesa okumanya Sulemaani, omwana wa Dawudi eyafugira ku ntebe ya "(Katonda), aliba kabaka wa mukama Katonda" (2 Byom. 9:8; ne 1 Byom. 28:5; 29:23). Obufuzi bwa Sulemaani obw'emirembe n'ebirungi enkumu bw'ali ekisikirize eky'obwakaba bwa Katonda obugenda okujja. Y'ensonga lwaki essira lissibwa nyo ku ye okuba kabaka wa Isiraeri ku bwa Katonda, ng'era Yesu naye bwalituula ku ntebe y'obwakabaka bwa Katonda nga kabaka wa Isiraeri owa Katonda (Mat. 27:37, 42; Yok. 1:49; 12:13).

Bangi ku bakabaka abawandiikibwako mu ndagaano enkadde bassanyukira okufuga kwabwe okwali ekisikirize eri okwa Kristo mu bwakabaka bwe. Kale nga Sulemaani bwe yazimbira Katonda ennyumba mu Yerusaleemi, ne Yesu bw'atyo naye bw'alikola mu bwakabaka obugenda okujja (laba Ezek. 40-48). Nga Yezekiya ne Sulemaani bwe bafunanga ebirabo ebingi okuva mu mawanga agali gabetolode (1 Bassek. 10:1-4; 2 Bassek. 20:12), era ne balaba ensi ya Isiraeri ng'ewereddwa omukisa (1 Bassek 10:5-15; Isaaya 37:30), na bwe kityo bwe kiriba mu bwakabaka bwa Yesu obw'ensi yonna, naye ate n'okusingawo.

OKUFUMBIRIGANWA

Newakubadde Sulemaani yatandika bulungi nyo era nga muto, yakola ensobi mu by'obufumbo ebyagenda bimwonoonera amaanyi ge eri eby'omwoyo nga bwe yagenda akaddiwa. Soma 1 Bassekabaka 11:1-11.

Okuva kwa Sulemaani ku bya Katonda kyali kyamulemerako obulamu bwe bwonna. Enkolagana ye n'abakazi ab'ali tebamanyi Katonda wa Isiraeri, kintu ekyamuletera

okwekubagiza eri bakatonda baabwe abatali batuufu. Omukwano gwe eri bakyalala be kyali ekintu ekitegeza nti yali takyasobola kulaba nga bakatonda bano, kyali kyesitaazo gy'ali okuva ku kunsinza Katonda wa Isiraeri omulamu. "Omutima ggwe gwali si muteefu", kwe kugamba nga omwoyo gwe tegukyumulumiriza bwe yali ng'asiinza ebifaananyi. Obutawaayo mutima gwe gwonna eri Katonda omutuufu kyali "ekintu ekibi mu maaso ga Katonda", ekyaletera Katonda okusala ku nkolagana ye ne Sulemaani. Emirundi mingi Isiraeri yabuulirwanga obutafumbiriganwa n'abakazi ab'amawanga agali gamwetolodde (Okuva 34:12-16); Yoswa 23;12, 13; Ma 7:3).

Olw'okubatizibwa mu Kristo tufuuka Isiraeri ow'omwoyo. Bwe tuba tetunafumbiza tusaanye tufumbize mu Isiraeri ow'omwoyo, "mu mukama waffe" (1 Kol. 7:39) – kwe kugamba abo abakiriza ne babatizibwa "mu Kristo". Bwe tuba nga twabatizibwa nga tumaze okufumbiza tetweyawulanga n'abakazi baffe; obufumbo bwaffe butuukuzibwa olw'okukiriza kwaffe (1 Kol. 7:12-14). Naye bwe tusalawo okufumbiza oyo atamanyi Katonda omu, mu bugenderevu, kileta okuva ku Katonda. Sulemaani, yalemererwa okumanya amaanyi ga Katonda bwe yalabulwa ku bakazi abali nga banno: "kubanga tebalirema kukuusa mitima gyammwe" (1 Bassek. 11:2; okuva 34:16). Okwekuuma ennyo okutali kwa bulijjo n'okwenenya bye biyinda oba olyawo etteeka lino obutatukwatako.

OMUSANGO GWA KATONDA

Olwa Sulemaani okuva ku Katonda kyaletera obwakabaka bwa Isiraeri okwawuzibwamu ebitundu bibiri, mutabanyi wa Sulemaani Lekobowaamu, yafuga ebika ekya Yuda ne Benjamini ne Manase, ne Yerobwaamu nafuga ebika ekumi. Obwakabaka bunno obw'ebika ekumi bwayitibwanga Isiraeri oba Efulayimu ate obwo ebw'ebika ebibiri Yuda. Abantu bonna ab'ebika bino, ekitundu ekisinga, bagobereranga enkola ya Sulemaani embi – bagambanga nti bakiriza Katonda omutuufu, ng'ate mu kiseera ky'ekimu basiinza ebifaananyi eby'amawanga agali gabetolodde. Emirundi mingi Katonda n'abasabanga, ng'ayita mu bannabi be, bennenye, naye ne batawulira. Katonda nababonereza n'okubagoba okuva mu bwakabaka bwa Isiraeri okugenda mu nsi ey'abalabe baabwe. Kino kyaliwo ng'Abasuuli balumba Isiraeri ne babatwala ng'abasibe. "Naye n'obagumikirizanga emyaka mingi n'obanga mujulirwa eri bo, n'omwoyo gwo mu bannabbi mu mukono gw'amawanga ag'omu nsi". (Nekkemya 9:30).

Obwakabaka bw'ebika ekumi obwa Isiraeri tebwalina bakabaka abalungi n'akatono. Yerobowaamu, Akabu, Yekowaazi n'abalala bonna bawandiikibwako mu kitabo ekya bassekabaka ng'abaali basinza ebifaananyi. Kabaka waabwe eyesembayo yali Koseya, ono

we yafugira Isiraeri yawambibwa Abasuli, era ebika ekumi n'ebiwawangusibwa (2 Bassek 17). Tebakomawo.

Obwakabaka obwa Yuda obw'ebika ebibiri, bwo bwalinangamuko bakabaka abali abalungi (gamba nga Yezekiya ne Yosiyi), yadde ng'abasinga obungi balinga babi. Olw'abantu okudinganamu okwonoona, Katonda yasuula Yuda okuba obwakabaka bwe mu mafuga ga kabaka wabwe eyasembayo, eyo Zedekiya. Kino kyaliwo bwebalumbibwa Ababulooni, ababawamba ne babatwala ng'abasibe mu Babulooni (2 Bassek. 25). Ne babeera mu Babulooni okumala emyaka 70, otluvanyuma ne badda mu Isiraeri ng'abakulembeddwa Ezera ne Nekkemiya. Tebaddayo kubeera na kabaka owabwe, naye nga bafugibwa ba Babulooni, Abayonaani n'Abarumi. Yesu yazaalibwa mu kiseera Abaruumi we bali bafugira. Olw'Abayudaya okugaana Yesu, Abaruumi bazikiriza eggwanga lya Isiraeri mu mwaka A.D 70 ne bababunya ensi zonna. Babade bakadayo mu ggwanga lyabwe emyaka nga 100 egiyisewo, akabonero ekalaga okudda kwa Yesu (Laba ku nkomerero y'ekitabo kino ku nsonga eno ekitundo 3).

Ezeekyeri 21;25-27 ziwa obunnabi ku kusanawo okw'obwakabaka bwa Katonda ekirabikira mu ggwanga lya Isiraeri: "Ai ggwe omubi, afumitiddwa okufa, omukulu wa Isiraeri (ye Zedekiya), ajjiriddwa olunaku lwo ... bw'ayogera Mukama Katonda nti ggyawo enkufiira otikuleko engule (ekitegeeza Zedekiya taliddayo kuba kabaka nate): ekyo tekiriba nate bwe kityo ... ndikivunika, ndikivunnika ndikivunika: so n'ekyo tekiriba nate, okutuusa nnyini: kyo lw'alijja era ndikimuwa". Ebitundu bingi ebyo eby'obunnabi buno byogera ku bwakabaka bwa Katonda nga bwe bwali bugenda okuvawo (Koseya 10:3; Kung. 5;16; Yer. 14:21; Dan 8:12-14). Omusomi wa Baibuli omwengendereza yandirabye mu nnyiriri zino eky'okulabirako engeri obwakabaka bwa Katonda ne kabaka waabwo bwe biri ebintu eby'awamu, okuvunikibwa kwa Zedekaya kwali bwakabaka bwa Katonda (Laba ekitundu 5:2). Kale obwakabaka bwa Katonda nga bwe bw'ali mu ggwanga lya Isiraeri bwakomenkerezewa: "Ndikomya obwakabaka obw'enyumba ya Isiraeri" (Koseya 1:4) "N'ekyo tekiriba nate okutuusa ... " kirina amakulu nti obwakabaka buliddawo nate nga nnyini bwo attuse, Katonda okubumuwa". Katonda 'aliwa (Yesu) entebe ya kitaawe Dawudi ... n'obwakabaka bwe buliberawo emirembe gyona". (Lukka 1:32, 33) – ku madda ga Kristo. Kale ekisuubizo kino eky'okuzawo obwakabaka lwe kiritukirira.

OKUZIBWAWO KWA ISIRAERI

Waliwo omulamwa omunene mu ndagaano enkadde yonna bunnabbi ku kuzawo obwakabaka bwa Katonda ku madda ga Massiya. Kino abayigiriza ba Yesu bali bakimanyi

bulungi: “Awo bwe baakungaana ne bamubuuza nga bagamba nti Mukama waffe, mu biro bino mw’onookomezaawo obwakabaka eri Isiraeri” kwe kugamba “ebyawandikibwa mu Ezeekyeri 21:27 binnatukirira kati?” Yesu yaddamu ng’ayogera nti ekiseera kyennyini eky’okudda kwe okw’okubiri bali siba ku kimanya; newakubadde ng’abamalyayika amangu ago bamala ne babagumya nti yali wakudda mu banga eggere (Bik. 1:6-11).

Okuzibwawo okw’obwakabaka bwa Katonda / Isiraeri kwa kubawo ku madda ga Yesu ag’okubiri. Kale Peetero kye yava abuulira nti Katonda alisindika “Yesu Kristo ... eyagwanyizibwa okutwaliba mu ggulu okutuusa mu biro eby’okulongoosezaamu byonna, Katonda bye yayogereranga mu kamwa ka bannabbi be abatukuvu” (Bik. 3:20, 21). Okudda okw’okubiri kuliretawo nate obwakabaka bwa Katonda ng’okuzaawo obwakabaka bwa Isiraeri obw’edda.

Okuzibwawo okw’obwakabaka bwa Katonda mu butuufu gwe mulamwa ogw’abannabbi ba Katonda abatukirivu bonna.

- “Mukama Katonda alimuwa entebe ya Dawudi jjajjaawe, ... so obwakabaka bwe tebuliggwawo” (Lukka 1:32, 33). Laba ne Isaaya 16:5 “N’entebe ey’obwakabaka eneenywezebwa mu kusaasira”.
- “Ku lunaku olwo ndisimba eweema ya Dawudi (kwe kugamba ‘entebe’ ya Dawudi) eyagwa, ne nziba ebituli byayo, era ndisimba ebibye ebyagwa, era ndigizimba nga mu nnaku ez’edda”. (Amos 9:11). Ebigambo ebisembayo mu kitundu kino njogera eraga okuzibwaawo.
- “Era n’abaana baabwe (aba Isiraeli) baliba nga bwe bali olubereberye n’ekibiina kyabwe kirinywezebwa mu maaso gange” (Yeremiya 30:20).
- Era Mukama alyeroboza nate Yerusalemi” (Zekkaliya 2:12), okukifuula entebe y’obwakabaka bwe obw’ensi yonna (gerageranya Zab. 48:2; Isaaya 2;2-4).
- “Okufuga okwedda kulidda, obwakabaka obw’omuwala wa Yerusalemi (Mik. 4:8).
- Nga Katonda bwe yali mu nsi ya Isiraeri mu biseera ebyayita, so n’obwakabaka bwe bulizibwaawo nate kirimanyibwa nga ‘Mukama ali omwo’ (geraageranya Ezeekyeri 35:9-10 ne 48:35).
- “Era ndikomyawo obusibe obwa Yuda n’obusibe bwa Isiraeri, era ndibazimba ng’olubereberye ... N’ekibuga kino kiriba erinnya ery’essanyu ... kubanga ndikomyawo obusibe obw’ensi ng’olubereberye ... ebisibo biriyita nate” (Yeremiya 33:7-13).

Okudda okwa Yesu okuleeta obwakabaka buno, mazima “Iy’esuubi erya Isiraeri”, lye tuyinza naffe okugabanako mu kubatizibwa.

5.4. OBWAKABAKA BWA KATONDA MU BISEERA EBIJJA

Ekitundu 1 ne 3 eby’esomo lino biwadde obubaka obumala obukwata ku nsonga y’obwakabaka bwa Katonda. Tulabye nti Ibulayimu yasuubizibwa nti mu “kibala” kye abantu bonna ab’ensi mwe balifunira omukisa; Abaruumi 4:13 kino kilugaziyamuko nti ebituundu byonna eby’ensi birisikirwa abo bokka “abali mu zzadde lya Ibulayimu ekitegeeza Kristo. Obunnabbi obwa Danyeri 2 ku kibumbe, bunnyonnyola engeri Kristo gy’alikomawo nga ejjinjja etono, n’obwakabaka engeri gye bulibunamu ensi yonna (geraageranya ne Zabbuli 72:8). Kino kitegeeza nti obwakabaka bwa Katonda tebulibera mu Yerusaalemi oba mu nsi ya Isiraeri mwokka, ng’abamu bwe bagamba, newakubadde nga ebitundu bino byombi bye biriba amakati g’obwakabaka.

Abo abagoberera Kristo mu bulamu buno baliba “bakabona era balifuga “ensi” (Kub. 5:10). Baliba n’emirimu egy’enjawulo (Lukka 19:17). Kristo aligabana nabo ku kufuga ku nsi (Kub 2:27; 2Tim 2:12). Kabaka (Yesu) alifuga n’obutuukirivu, n’abakulu balifuga n’omusango” (Isaaya 32:1; Zab. 45:16).

Kristo alifugira ku ntebe ya Dawudi erizibwaawo (Lukka 1:32, 33); kwe kugamba aliba mu kifo kya Dawudi, ekyo ekyali mu Yerusaalemi. Nga Kristo bwalifugira e Yerusaalemi, kino kiriba ekitebe eky’obwakabaka obugenda okujja. Kino ky’ekifo omulizimbibwa Yeekaalu ya Katonda (Ezek. 40-48). Yadde nga kiri nti abantu balisinziza Katonda mu bifo ebitali bimu mu nsi yonna (Malaki 1:11), Yeekaalu eno kye kiribeera ekifo ekikulu eky’ensi yonna okusinzizamu. Amawanga ‘gananyambukanga buli mwaka okusinza kabaka, Mukama w’eggye, n’okukwata embaga ey’ensiisira” (Zekkaliya 14:16).

Okulamaga e Yerusaalemi okwa buli mwaka bunnabbi nate obusangibwa mu Isaaya 2:2, 3: “Mu nnaku ez’oluvannyuma olusozi (obwakabaka Dan 2:35, 44) olw’ennyumba ya Mukama lulinywezebwa ku ntiiko y’ensozi (kwe kugamba nti obwakabaka bwa katonda ne Yeekaalu birigulumizibwa okukira obwakabaka bw’abantu) ... era amawanga mangi agalyambuka ne googera nti mujje, twambuke eri olusozi lwa Mukama, eri ennyumba ya Katonda wa Yakobo, era anaatuyigirzanga ku makubo ge ... kubanga mu Sayuuni mwe mulifuluma amateeka n’ekigambo kya Mukama mu Yerusaalemi”. Kino kiri nga ekifaanayi eky’obwakabaka nga bwakatandika, abantu nga babunya okumanya okw’obufuzi bwa Kristo eri abalala, era awo

ne bagenda ku “Iusozi” lw’obwakabaka bwa Katonda, obuliba nga bubuna ensi yonna. Tulaba wano ekifaananyi: eky’obwagazi obw’okusinza.

Eky’ennaku ennyo eri abantu ab’omu mulembe gwaffe gunno, kiri nti abantu abasinga obungi ‘basinza’ Katonda lwa byabufuzi na nkolaganira wamu, oba olw’ebyenoono so si mu kuva mu kumumanya nga Kitaabwe era omutonzi waabwe. Mu bwakabaka waliberawo okwagala ennyo okuyiga amakubo ga Katonda, abantu balisikirizibwa nnyo mu kintu kino ekiribaletera okutambulanga okuva ku nsonda zonna ez’ensi okugenda e Yerusalemi basobole okweyongera okufuna amagezi ga Katonda.

Mu kifo eky’okutabulwatabulwa n’obutali bumativu mu nkola y’eby’amateeka n’okuletawo okw’obwenkanya okw’abantu: waliberawo etteeka limu erikola mu nsi yonna – “etteeka, n’ekigambo kya Katonda” eryo eryogerwa Kristo okuva e Yerusalemi. “Amawanga gonna galitambula okugenda” eri okusomesebwa okwo, ekitegeeza nti ekintu ekimu kino eky’okwagala okusomesebwa okwo, ekitegeeza nti ekintu ekimu kino eky’okwagala okunoonya okumanya okutuufu okwa Katonda, kulisalako okulwanagana wakati w’amawanga, ng’era kino bwe kikola eri abantu kinoomu abewaayo mu kwagala okufuna amagezi ng’ago mu bulamu bunno.

Ekintu kino eky’amawanga gonna okugenda e Yersalemi ky’ekimu n’ekifaananyi ekiri mu Isaaya 60:5, Abayudaaya bwe bajja bonna awamu n’abamawanga okusinza Katonda mu Yerusalemi. Kino kikwatagana bulungi nnyo n’obunaabi ku bwakabaka obw’omu Zakkaliya 8:20-23;

“Oliboolyawo amawanga ne gajja n’abo ababeera mu bibuga ebingi era ababeera mu kibuga ekimu baligenda mu kirala nga boogera anti Tugenda mangu okwegayirira ekisa kya Mukama n’okunoonya Mukama w’eggye; era nange ndigenda. Weewaawo, abantu bangi n’amawanga ag’amaanyi balijja okunoonya Mukama ow’eggye mu Yerusalemi ... abantu kkumi balikwata, okuva mu nnimi zonna ez’amawanga balikwata ku lukugiro olw’omuntu Omuyudaaya nga bogera nti tuligenda nammwe; kubanga tuwulidde nti Katonda ali nammwe”.

Kino kiretawo ekifaananyi ekyo eky’Abayudaaya okuba “Omutwe” so si “mukira” ogw’amawanga, olw’okwennenya n’okugondera Katonda (Ma. 28 : 13). Awo enteekateeka ya Katonda ey’obulokozi ng’asinzira ku Buyudaaya erimaanyibwa eri buli muntu. Obutamanya obuli mu bakristayo abaliwo kati bulikomenkenzebwa amangu ddala. Olwo

abantu mu ssanyu eringi balyogera nti: “tuwulide nti Katonda ali nammwe”. Olwo embooji n’eryoka yetololera ku bintu by’omwoyo byokka, so si kw’ebyo ebitalimu ebijjudde mu ndowooza y’ensi eya kaakano.

Olw’okubawo okw’okwewaayo eri obutuukirivu kuno, si kya kwewunyisa nti Kristo “aliramula mu mawanga ... baliweesa ebitala byabwe okufuula enkumbi n’amafumu gaabwe okugafuula ebiwabyo, eggwanga teririyimusa kitala eri eggwanga linaalyo, so tebaliyimusa kitala eri eggwanga linaalyo, so tebaliyiga kulwana nate”(Isaaya 2:4).Olw’okwemalirira kiriretera amawanga okukyuusa eby’okulwanyisa byabwe mu bintu ebikozesebwa mu kulima, era n’okulekayo eby’okutendekebwa mu by’okulwana. “Mu nnaku ze abatuukirivu banaalabanga omukisa” (Zab. 72:7) – eby’omwoyo biriyimubwa, era ekitiibwa kiribaweebwa abo abolesa okwagala kwa Katonda, ekisa obwenkanya ne birala. Geraageranya kino n’okwegulumiza okw’abo abemanyi bokka, abefaako bokka era ebenonyeza ebyabwe bokka.

Okwo “okufuula amafumu mu biwabyo” kiriba ekimu ku kitundu ekyo ekinene eky’enkyukakyuka eriberawo mu by’obulamu ku nsi. Eky’ava mu kwonoona kwa Adamu, ettakka lyakolimirwa ku lulwe (Lub. 3:17 – 19), nga kino kyaletawo omuntu okukola ennyo okusobola okufuna eky’okulya. Mu bwabakabaka “wanaabangawo emmere enkalu nnyingi mu nsi ku ntikko y’ensozi. Ebibala byayo binaayuganga nga Lebanooni” (Zab. 72:16). “Akabala alituuka ku oyo akungula, n’oyo asamba ezabbibu lw’alituuka ku oyo akungula n’ensozi ziritonnya omwenge omuwoomerevu” (Amosi 9:13), obujjimu bw’ensi bwe butyo bwe bulyeyongeramu, n’ekikolimo ku ttakka mu Edeni okukendezebawako.

Omulumu omunene bwe guti ogw’ebyobulimi guliberamu abantu bangi. Obunnabbi ku bwakabaka buwa ekifaananyi nti abantu baliddayo okuba abantu abesobola mu ebyo eby’obulimi.

- “Naye balituula buli muntu mu muzabbibu gwe ne mu mutini gwe; so tewalibawo abakanga” (Mikka 4:4).
- Okwemalirira kuno kulimalawo obwo obuggwagwa obuliwo mu nkola ey’okunoonya emirimu egy’esente. Okuwaayo obulamu bwonna ng’okola okugagawaza abalala kiriba ekintu eky’olufumo.
- “Era balizimba ennyumba ne basulamu; era balisimba ensuku ez’emizabbibu ne balya ebibala. Tebalizimba omulala n’asulamu. Kubanga ng’ennaku ez’omuti bwe ziba, bwe zityo bwe ziriba ennaku ez’abantu bange, abalonde bange balirwawo nga balya omulumu ogw’engalo zaabwe. Tebalikolera bwerere mirimu so tebalizaala ba kulaba

nnaku, kubanga lye zzadde ly'abo abaweebwa Mukama omukisa n'enda yaabwe wamu nabo" (Isaaya 65:21-23).

Mu Isaaya 35:1-7 mulimu obunnabbi obulungi ennyo obutenkanika ku ttaka eryo elyali nga si ggimu engeri gyeririkyusibwamu, ekintu ekiriretawo kumpi essanyu okufubutuka mu ttaka, olw'okwanguyira abo abaliba balikolerako emirimu gyabwe, ate n'olwokuba n'obulamu obulungi mu by'omwoyo. "Olukola n'amatongo birijaguza; n'eddungu lirisanyuka, lirisansula ng'ekiyirikiti lirisukkiriza okusansula, lirisanyuka n'essanyu n'okuyimba ... N'omusenyu ogumasamasa gulifuuka ekidiba n'ettaka ekkalangafu nzizi za mazzi." "Omusege n'omwana gw'endiga binaaliiranga wamu", n'omwana ayonka alizanyira ku kinnya eky'enswera". Ekintu ekiraga nga n'obukambwe obuli wakati w'ensolo nabwo buligibwaawo (Isaaya 65:25; 11:6-8).

Mu ngeri y'emu ng'ekikolimo ekyatekebwa ku bitonde byonna bwe kirikendezebawo ennyo, so n'ekyo eri abantu nakyo kirikendezebawo. Kale Okubikulirwa 20:2,3 kikozeza ekifaananyi kya Setaani (ekibi n'ebye kireeta) okuba "ng'asibibwa", oba okuganibwa mu myaka olukumi. Emyaka gy'abantu giriyongerako, olwo omuntu nga bwafa ng'alina emyaka 100 alirowozebwako ng'omwana omuto (Isaaya 65:20). Abakazi tebalizaala bakulaba nnaku (Isaaya 65:23). "Amaaso g'abazibe galizibuka, n'amatu g'omuggavu galigguka. Awo awenyera n'alyoka abuuka ng'enaanga, n'olulimi lwa kasiru luliyimba" (Isaaya 35:5, 6). Kino kiribeera bwe kiti lwa kuba nga waliddawo ebirabo eby'omwoyo nate (geraageranya kino ne Beb. 6:5).

Tekisobola kusibwakko nnyo essira nti obwakabaka bwa Katonda tebuliba nga ekizinga ekirungi ennyo, ekyo abantu abalungi kye balissanyukirako, mu ngeri emu ng'abantu bwe bassanyukira mu musana okugggwota wakati mu kitiibwa eky'obutonde. Ekigendererwa ekikulu ennyo mu bwakabaka bwa Katonda kwe kuwa Katonda ekitiibwa okutuusa ensi lwerijula ekitiibwa kye 'ng'amazzi bwe gasaanikira ku nnyanja" (Kaabakuuku 2:14). Kino kye kigendererwa kya mukama ekisingayo "Nga bwendi omulamu ensi zonna zirijjula ekitiibwa kya Mukama" (Okubala 14:21). Ekitiibwa eri Mukama kitegeeza nti abantu bonna ababeera ku nsi balimutegeera ne bamutendereza era ne bakopa empisa ze ez'obutuukirivu; kubanga embeera bw'etyo ensi gyeriberamu, Mukama elireka ensi nayo yennyini okulaga ekyo, bwe kityo. Kale abateefu balisikira ensi (mu bwakabaka), era banaasanyukiranga emirembe mingi" (egy'ebyomwoyo) (Zabbuli 37:11), so si kusanyusibwa na bulamu bwangu. Abo "abalumwa enjala era abayayanira obutuukirivu ... balikkusibwa" naabo mu bwakabaka (Mat. 5:6).

Okubeera mu bwakabaka bwa Katonda kye kintu kye twandirubiridde ennyo era ne kitwongeramu n'amanyi okulekayo okulowooza ku bintu eby'ensi eno. Mu kifo eky'okulowooza ennyo ku ebyo bye twagala mu bulamu bunno, Yesu atuwabula nti "Musooke munoonye obwakabaka bwa Katonda n'obutunkirivu bwe; era ebyo byonna mulibyongerwako" (Mat 6: 30 – 34). Ebintu ebyo bonna bye tulowoozako era ne tubikolerera ennyo kaakano, tebigerageranyizibwa na kubeera mu bwakabaka bwa Katonda.

Twetaaga okunoonya "obutuukirivu bwa Katonda" ekitegeeza okugeezako okukuza endowooza zaffe eri okwagala kwa Katonda, kwe kugamba twagala okubeera mu bwakabaka bwa Katonda kubanga obutuukirivu eyo gye buliberera ddala, era nate kubanga twagala tuberere ddala abantu abalungi, so si lwa kuba nti buli omu ku ffe, ayagala awone okufa n'okufuna obulamu obulungi obutaggwaawo.

Emirundi mingi bulijjo essubi ly'enjiri lyogerebwako mu ngeri eretera omuntu okwefaako yekka. Kituufu obwagazi bwaffe okubeera mu bwakabaka bugenda bukyuka buli lunaku olukya. Kye tugeezako okukugamba wano kiri nti tukuwa amagezi; ekintu ekisookera ddala kwe kusoma enjiri n'okulaga nga tukigondera mu kubatazibwa nga kino kiva ku mutima ogwagala okugondera Katonda. Okusiima kwaffe essubi lya Katonda kwe kwewaayo n'esonga zaffe zennyini ezitwagaza okuba mu bwakabaka, zikula nga tumaze okubatazibwa.

5.5 EMYAKA OLUKUMI

Wetutuse kati mu massomo gaffe ku bulamu mu bwakabaka omusomi omwegendereza kyeyebuuza oba olyawo kiri nti naye ekifaananyi ekyo ku bwakabaka bwa Katonda si kya muntu buntu? Mu bwakabaka abantu baliba bakyaazala abaana (Isaaya 65:23) n'okufa nga bafa (Isa.65;20). Abantu banno balibeeranga n'ensonga eziribetagisizanga okugonjoola (Isa.2:4), era kiribetagisanga okukola emirimu basobole okubeerawo, newakubadde nga kino kiribanguyirako okusingako nga bwe kiri kaakano. Kino kirabika ng'ekintu ekitatuka ku kiri nti: abatuukirivu balisikira obulamu obutaggwaawo, n'okufuna embeera ng'eya Katonda, okwenkanankana ne bamalayika; abo abatafumbiza oba okuzaala(Lukka 20:35,36). Eky'okuddamu kiri nti ekitundu ekisooka eky'obwakabaka bwa Katonda kirimala emyaka lukumi (laba Kub.20:2-7).Mu Myaka olukumi eggyo walibeerawo ebibinja by'abantu bya mirundi ebiri ku nsi:

- Abatuukuvu – abo abagobereranga enkola ya Kristo mu bulamu bunno, abalibeera baweereddwa obulamu obutaggwaawo ku ntebe ey'omusango. Wetegereze

ekigambo “omutuukuvu” kitegeeza omuntu omulonde, kyogera ku oyo yenna omukkiriza omutuufu.

- Abo abantu ababulijjo ku madda ga Kristo abaliba nga tebanamanya Njiri – kwe kugamba banno bali tebvunibwa kugenda ku ntebe y'emisango.

Kristo bwalikomawo, abantu babiri balibeera mu nnimiro, omu alitwalibwa (wa'ntebe y'emisango), omulala alirekebwa (Luk. 17:36); abo “abalirekebwa” baliba mu kibinja kino eky'okubiri.

Olw'okufuna embeera eyo eri nga eya Katonda oluvannyuma olw'okugenda mu maaso g'entebe ey'emisango, abatuukuvu tebaliddayo kufa nate yadde okuzaala abaana. Ebyo ebyogerwa ku bantu bye tusomyeko awo waggulu biteekwa kuba nga byogera ku kibinja eky'okubiri - abo abaliba nga balamu mu kiseera ekyo Kristo walirabikira, kyokka nga baali tebamanyi Katonda byayagala. Omugabo gw'abatukirivu kwe kuba 'abafuzi n'okuba bakabona: era n'okufugira ku nsi”(Kub.5:10). Abafuzi bafuga bantu; n'olw'ekyo abo bonna abatalina kumanya kwa Njiri, balisigala nga balamu mu kiseera ekyo Kristo waliddira ogw'okubiri, bafugibwe. Olw'okubeera “mu Kristo” tuligabana ku mugabo gwe – ogw'okubeera kabaka w'ensi: “era awangula ... oyo ndimuwa amaanyi ku mawanga, era alibalunda n'omuggo gw'ekyuma ... era nange nga bwe nnaweebwa Kitange”(Kub.2:26,27).

Olugeero lwa Kristo olw'esente wano werujiramu – abaddu abalungi bafuna ekirabo kya bibuga kkumi oba bitaano babifuge mu bwakabaka (Lukka 19:12-19). Okumanya amakubo ga Katonda kintu ekitalisobola kubunisibwa wonna wonna amangu ddala nga Kristo yakamala okulangirirwa nga Kabaka e Yerusalemi: abantu balitambulanga okugenda e Yerusalemi okunoonya okumanya Katonda (Isaaya 2:2, 3). Jjukira kino nakyo, engeri olusozi lwa Danyeri (akabonero akalaga obwakabaka bwa Katonda) nga bwe lwagenda lweyongera okubuna ensi (Dan.2: 35, 44).Guliba omulimu gw'abatukuvu okubunya ensi n'okumanya kwa Katonda sinakindi n'obwakabaka bwe.

Isiraeri bwe yali obwakabaka bwa Katonda mu biseera biri ebyayita, omulimu gwa bakabona kwali okusomesa abantu okumanya Katonda (Malaki 2:5 – 7). Olw'ensonga eno bakabona bateekebwa mu bitundu ebitali bimu mu Isiraeri yonna. Mu kitiibwa ekingi ennyo mu kuzibwaawo okw'obwakabaka, abatukuvu balisikira omulimu gwa bakabona (Kubi 5:10).

SINGA KRISTO AKOMAWO OLWA LEERO

- Abafiira mu Kristo bandizukiziddwa, awamu n'abo abamanyi Kristo abalamu awo ne batwaliba mu maaso g'entebe y'emisango.
- Abo abafu abamanyi Kristo naye nga tebatukiriza ebyo byayagala balibonerezebwa n'okufa ate abatukirivu ne baweebwa obulamu obutaggwawo. Omusango gulisaliirwa n'ago amawanga agawakkanya Kristo.
- Abatuukirivu olwo ne balyoka bafuga abantu abo abaliwo nga balamu, naye nga kyokka bano baali tebamayi bya Katonda; ne babasomesa Enjiri nga "abafuzi ate bakabona" (Kub.5:10).
- Kino kirimala ebbanga lya myaka lukumi. Mu banga ly'emyeka gino abo bonna abatannafuna bulamu obutagwaawo baliwulira Enjiri ne balyoka bamanya Katonda. Abo ebewaayo eri Enjiri balibawo emyaka mingi mu bulamu obulungi.
- Ku nkomerero ey'emyaka olukumi walibawo okuwakkanya Kristo n'abatuukuvu be, naye kuno Katonda alikumalawo (Kub.20:8,9).
- Ku nkomerero ey'emyaka olukumi, abo abalibeera nga bafudde mu bbanga eryo, balizukizibwa era ne basalirwa omusango (Kub.20:5,11 – 15).
- Ababi mu bo, balizikirizibwa, n'abatuukirivu balyegatira wamu n'abatukuvu mu kufuna obulamu obutaggwaawo.

Ekigendererwa kya Katonda eri ensi olwo kiriba kimaze okutuukirizibwa. Ensi eriba ejjuziddwa abantu abatafa, era abatukirivu. Tewalibeera kibi nate, kale n'okufa nakwo, tebiriddayo kuberawo ku nsi; ekyasuubizibwa nti omusota gulizikirizibwa ddala nga gukubibwa ku mutwe, olwo lwe kiriba nga kitukiridde ddala kyona(Lub.3:15). Mu bbanga eryo ery'emyaka olukumi, Kristo aliba afuze "okutuusa lw'alissa abalabe be bonna wansi w'ebigere bye. Omulabe ow'enkomerero aliggibwawo, kufa ... Naye byonna bwe birimala okussibwa wansi we, era n'omwana yennyini n'alyoka assibwa wansi w'oyo eyassa byonna ansi we, Katonda alyoke abeerenga byonna mu byonna" (1 Abakkolinso 15:25 – 28).

Eno "y'enkomero awo Yesu bwaliwaayo obwakabaka eri Katonda, ye kitaawe" (1 Kol. 15;24). Mu kadde kano ekiridirira ye Katonda okubeeranga "byonna mu byonna" tutegeezebwa tutyo; ffe kye tumanyi kiri nti tuliba n'obulamu obutaggwaawo, obulinga obwa Katonda, tuberewo okusanyusa n'okuwa Katonda ekitiibwa. Kuba kutebereza okweyongera mu maaso nga tubuza nti mbeera etya eribereewo oluvannyuma olw'emyaka olukumi.

Okutegera “enjiri ey’obwakabaka bwa Katonda” kintu ekisaanye eri obulokozi obw’oyo omusomi yenna asoma ebigambo bino. Tukasaba okuddamu okusoma essomo lino n’okunoonya ebitundu ebijjuliddwa mulyo mu Baibuli.

Katonda ayagala ffena tubeere mu bwakabaka bwe. Ekigendererwa kye kyonna kyakolerwa ffe, okubamu n’ekifo, so si kulaga amagaezi g’obutonzi bwe gokka. Kizibu nnyo okukiriza nti okubatzibwa, n’okugoberera ekigambo kya Katonda n’obwetowaaze, bintu ebitusobozesa okuyingira mu mulembe ogw’ekitiibwa ogw’obulamu obutaggwaawo. So ng’ate obukkiriza bwaffe mu kwagala kwa Katonda okungi ennyo kusaanye okutunywererako. Ebizibu byaffe ebitali bya kiseera kineene nnyo, olowooza y’ensonga eyandikulemeseza okuyitwa kwe Njiri?

“Katonda bwa’beera ku lwaffe, omulabe waffe ani?” (Bar. 8:31).

“Okubonaabona okw’omu biro bya kaakati nga tekutuuka kwenkanyaanakanya n’ekitibwa ekigenda okutubikkulirwa ffe” (Bar. 8:18).

“Okubonaabona kwaffe okutazitowa okw’ekiseera ekya kaakano, kwongerayongera nnyo okutukolera ekitiibwa ekizitowa eky’emirembe n’emirembe” (2 Kol.4 :17).

OBUKKIRIZA MU KUKOLA 11:

KI OBWAKABAKA BWA KATONDA KYE BUTEGEEZA ERI FFE LEERO

Kyalambululwa bulungi nga “Obwakabaka bwo bujje” bwe ky’ali kikontanira ddala n’endowooza ey’Abaruumi nti obulamu bw’abantu be b’ali bafuga nga Israeri bwali bwa bwakabaka obwa Kayisaali. Eno y’ensonga lwaki ab’obuyinza Abaruumi bakiraba nga okwogera ku bwakabaka obwa Kristo obwali bugenda okujja n’eky’okuba kabaka, ng’ekivoola era nga ky’ali sikyakukkirizibwa. Era eri ffe, okunoonya obwakabaka obugenda okujja kugaanira ddala okukulu okw’omwoyo ogw’omulembe gwaffe, ogw’abanoonya obwakabaka bwa kaakano; kyetaagisa okweyawula ku nsi etwebunguludde. Enzinnyonyola emanyiddwa obulungi ku bwakabaka mu Is. 2:1-4 eri mu makulu ga kwegayirira Isiraeri okukyuusa ebikolwa byabwe. Kubanga olwo lwe balitambuliranga mu mpenda za Mukama. N’olwekyo, “Mmwe ennyumba ya Yakobo, mujje tutambulire mu musana gwa Mukama” (Is. 2:5). Essubi lya Isiraeri lisaanye okusikkiriza Isiraeri okubaawo wano mu bulamu obwo Bwakabaka kaakati. “Kubanga kyetuva tutegana ne tufuba, kubanga twasuubira Katonda omulamu, Omulokozi w’abantu bonna” (1 Tim. 4:10).

Wadde nga ekyasuubizibwa eky’obulamu obutafa kiri wala n’ebikwata ku Ssuubi ery’Obwakabaka, kyokka ky’amazima ekyewunyisa nti twasuubizibwa obulamu obutafa

obw'emirembe gyonna. Ensi gye tubeeramu kati terina ssubi ng'eryo, newankubaadde endowooza ku muntu omulamu aliwo kati nti olunaku lumu alisanyukira mu bulamu obw'oluberera ng'ali mu mubiri. N'olwekyo obuvubuka bwe batwala ng'ekikulu okukira ebintu ebirala byonna. Eby'emizanyo n'okwagala okusigazza emibiri nga miggumu bifuuse bya bulijjo. Obutabo (Magazines) bwoleka abantu abalina emibiri egirabika obulungi n'endabika eya batalina nkanyanya mu maaso. Obukadde tebukyali na mugaso; nga n'abakadde batwalibwa mangu nnyo mu maka agakumiirwamu abakadde, okubawula ku bantu abangi. Ebizigo by'olususu, okuwonya empalaata n'ebiri nga ebyo, byonna y'enkola eya bulijjo. Okulya obulungi n'okuzimba omubiri bifuuse ebyenkanankanyizibwa n'ebikolwa eby'abakafiiri. Na bwe kityo endabika y'omuntu ey'okungulu essiddwako nnyo essira okusinga eyo munda. Ekisa, okwerekereza, obweetowaaze n'ebiri nga ebyo, byonna tebifiibwako nnyo. Eri Omukristaayo, okweyawula ku nsi ey'obutafaayo ku bintu ebikulu kya tteeka. Olw'okuba nga tetulina kyetutegeera ku musango ogugenda okujja, tetutegeera nti tetuliba mu bwakabaka, tewali kufuga mpisa zaffe; okwesanyusa wano na wali kifuuka eddiini ya kaakati. Kale kya kabi okulaba nga banyinaffe beralikirira nnyo ku kikwata ku buzito bwabwe okweyongera, baganda baffe nga bawaayo ssawa ne ssawa buli lunaku ku kuzimba omubiri . . . ne basangibwa mu mwoyo ogw'omulembe guno, mu kunoonya okufaanana n'ensi eno egenda okuggwaawo. Essubi ery'obulamu obutaggwaawo mu Bwakabaka kitegeeza nti endowooza ku nsi eno eri obulamu terina kuba yaffe. Tusaba tuffe mirembe, bajjaajja abazitoyemu akatono, n'essanyu nga tulindirira obulamu obw'emirembe n'emirembe.

OKUTEGEERA ENSI EYA KAAKANO

Fenna tulinamu kali akategeera nga obutonde bw'ensi obutwebunguludde kumpi bwolesa ekintu ekitaggwaawo, ekintu ekya Katonda; naye ate ne tutakulemberwa obutonde obwo bwennyini eri okutegeerera ddala amazima ku Katonda n'Enjiri. Eno y'ensonga lwaki tulina Baibuli. Okutegeera Obwakabaka bwa Katonda obugenda okujja ku nsi kye kyokka ekisobola okuteeka bino byonna bye tulowoozako era ne kitukulembera mu mbeera ey'okukola n'okutegeera, nga ku kye tuyimiriddeko ku kweyawula ku nsi etwetooloodde ffe gye tulaba. Tumanyi nga ebitonde byonna tebikabira bwereere, wabula bikabirira olunaku olw'Obwakabaka olugenda okujja.

Yeremiya yabaawo mu bulamu obw'Obwakabaka, nga y'eyawudde ku nsi, awo ku lunaku olwaddirira okuzikirizibwa kwa Yuda, bwe yagula ennimiro era n'aleka erambulibwe bulungi-kubanga yamanya nti: “ Nga bwe ndeese obubi buno bwonna obunene ku bantu bano, bwe ntyo bwe ndibaleetako obulungi bwonna bwe nnabassuubizza. Kale ennimiro zirigulwa mu

nsi eno gye mwogerako nti ezise, temuli muntu newakubadde ensolo; eweereddwayo mu mukono gw'Abakaludaaya.. abantu baligula ennimiro n'ebintu, ne bawandiika amaanya gaabwe ku biwandiike ne babiteekako obubonero ne bayita abajjulirwa mu nsi ya Benyamini“ (Yer. 32:42-44). Bw'atyo bwe yalaba ensi ye nga eggwa, yalaba ebintu kubanga yali anoonya engeri ey'okubaawo mu biro bye, nga bwaliba olunaku lumu, mu bwakabaka obulizzibwaawo, bwe yamanya nti mwaliba.

OKULINDIRIRA OKUDDA KWE

Bwe tuba nga tukkiririza ddala nti tulibeerayo, owo nno tulina okutunulira ennyo bulungi olunaku olwo okujja. Tetusobola kutunulira na ssanyu olunaku olw'okudda olwa Mukama waffe bwe tuba nga tetwekakasiza ddala kukkirizibwa mu mikono gye kwa nkomeredde. Olw'okuba nga tweekakasa nga Yesu bwalirabisibwa, olwo nammwe mulyoke mulabisibwe mukitiibwa. Kale mufiise ebitundu byammwe ebiri ku nsi; obwenzi. . .” n'ebiri nga ebyo (Bak. 3:4,5). Tetwefuga kubanga tulowooza nti kiggya kutuwa enkizo emala eri okukkirizibwa, wabula kubanga tukkiririza nga twamala dda okukkirizibwa, olw'ekisa kye kyokka. Olw'okuba nga obulokozi bwaweebwa lwa kisa kituyamba okulindirira n'essanyu okudda kwe okw'okubiri mu kifo eky'okubeera ng'abatekakasa, era mu kyo obulamu bwaffe bukyusibwa. “Kubanga ekisa kya Katonda, . . . kitubuulirira okugaananga obutatya Katonda n'okwegomba okw'omu nsi. . . nga tulindirira essuubi ery'omukisa n'okulabika kw'ekitiibwa kya Katonda omukulu era Omulokozi waffe Yesu Kristo” (Tit. 2:11-13). Mu njogera endala okweyawula ku nsi.

OBWETOOWAAZE

Ne ekisembayo, okutegeera Obwakabaka kisaanye okutufuula abetoowaaze. Amawulire agewunyisa amalungi ag'obwakabaka bwa Katonda obugenda okujja gannyonyolwa Berusazza, kyokka yagambibwa nti: “Tonnatowaza mutima gwo, newakubadde nga wamanya ebyo byonna” (Dan. 5:22). Bwe tumanya bino byonna. . . ffe b'ani okubaayo eyo, okuba ekitundu ku mu bwo, n'okuba nga twategeezebwa ku bwo . . .? Kisaanye okutuleetera obwetoowaaze.

Era kituleetera obwetoowaaze mu ngeri endala ate. Kumpi ffe fenna tulwana okumanya Katonda. Bingi nnyo bye tutasobola kumanya. Naye bwe tutegeerera ddala bulungi ku Bwakabaka bw'enkomeredde obwa Katonda obugenda okujja, tubaako ne kye tumanya ku kansa yenna, okufa, emikwano egyiremye . . . okukaaba okw'ensi yaffe yonna awamu nti ddala byonna biriggyibwaawo mu Bwakabaka obugenda okujja. Bwe tutaba na kumanya kuno kwa nkomeredde, obutali bwenkanya bwonna bwe tulaba mu bulamu bunu obwa leero

era n'enkolagana ya Katonda yonna naffe bituleka nga tubuze, basunguwavu era nga tetulina nkolagana ne Kitaffe gye twesigamyeko ya nkalakalaira.

AKANYOMERO 8: OBWAKABAKA BWA KATONDA LEERO

Engeri ey'okutegeera ki Obwakabaka bwa Katonda kye butegeeza leero kwe kuba nga buli wakati w'abakkiriza ab'amazima abagobeerera Yesu abamanyi nga Katonda ye Kabaka waabwe. Pawulo yawandiikira Abaefeso ng'annyonnyola ku bulamu bwabwe nga bakyali bakafiiri nti b'ali "babooledwa mu kika kya Isiraeri" (Bef. 2:12). Ku ludda olulala, tuli mu "kika" kya Isiraeri. Ekika kino kitegeeza ekibiina ky'abantu abewaayo bonna okussa ekitiibwa eri abafuga omu, era nga ku nsonga eno ye Katonda. Mu byasa bino byonna ekibiina eky'abantu bano bakola obwakabaka obwe eby'omwoyo ne Yesu nga Kabaka waabwe ne Katonda nga Mukama ow'eggye. Abakkiriza ab'amazima be bakola ebibinja bino. Obwakabaka si bwa byabufuzi naye buleetebwa wamu na kukkiriza okw'abakkiriza ab'amazima ne Yesu ng'omukama wabwo kati n'okukkiriza Katonda okufugira mu bulamu bwabwe.

Mu makulu ga Yesu okuwonya abazibe b'amaaso, bakigala n'omusajja omutabufu w'omutwe (Mat.12) Yesu yagamba nti, "Oba nga nze ngoba dayimooni ku bwa Beeruzabuli, abaana bammwe bagigoba ku bw'ani?. . . kale obwakabaka bwa Katonda bubajjidde". Amaanyi ga Yesu ag'okuwonya, kw'ali kulezaako, jalibbu kw'ebyokuganyulwa eby'obwakabaka bwa Katonda. Ebyewunyisa ebitono ku ebyo ebigenda okubeera mu bwakabaka byatuuka, naye nga bya kiseera kitono. Ensonga y'emu eddibwaamu mu Lukka 10:9-11, nate ku by'amagero ebikwata ku abo ensavu: "Mugende muwonye abalwadde era mu bagambe nti, 'Obwakabaka bwa Katonda bubasemiberedde kumpi". Obubaka buno bwe bwaganibwa, "enfuufu y'ekibuga kyammwe etusaabanye mu bigere tubagibakunkumulira mmwe". Naye mutegeere kino nti ng'obwakabaka bwa Katonda busembedde". Naye abayigirizwa abeesigwa n'abakkiriza ab'amazima bakola obwakabaka obutegekeddwa ng'obwo obukolebwa abantu b'ensi eno. Nate era, kino tosobola kukigeraageranya n'ekitiibwa ky'omu maaso eky'obwakabaka bwa Katonda ku nsi, naye kikakasa bukakasa okujja kw'obwo okw'omu maaso. Tulina okubaawo mu bulamu obw'okabaka kati!

ESSOMO 5: EBIBUUZO

1. Obwakabaka bwa Katonda bulizibwaawo ddi?
 - a) Bwaliwo kuva dda
 - b) Nga Kristo akomyeewo
 - c) Bwazibwaawo ku lunaku lwa pentikooti mu mulembe ogwasooka.
 - d) Bubeera mu mitima gy'abakkiriza mu kukyusibwa kwabwe

2. Obwakabaka bwa Katonda bwaliwo mu kiseera ekyayita? Bwe kiba nga bwe kiri, bwaliwo mu ngeri ki?

3. Bwakomenkerezebwa ddi?

4. Nnyonnyola emyaka olukumi kye kitegeeza.
 - a) Okufugibwa ekisa mu mitima gyaffe.
 - b) Abakkiriza okufuga emyaka 1000 mu ggulu.
 - c) Setaani kufuga nsi emyaka 1000.
 - d) Emyaka 1000 egisooka egy'obwakaba bwa Katonda ku nsi.

5. Biki ebiribera mu bwakabaka bwa Katonda.

6. Kiki abakkiriza ba kaakano kye balikola mu bbanga ery'emyaka olukumi?
 - a) Balifuga abantu abatafa.
 - b) Baliba bafuzi eyo mu ggulu
 - c) Tetumanyi.
 - d) Balibeera ku nsi endala.

7. Obubaka ku bwakabaka bwa Katonda bwaabuulirwa . . .
 - a) Mu Ndagaano Empya mwokka.
 - b) Yesu n'abatume be bokka abaabuulira.
 - c) Mu Ndagaano Enkadde ne mu Ndagaano Empya.
 - d) Mu Ndagaano Enkadde mwokka.